

INTERLANGUAGE

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

We Need Esperanto
Paul Nysten

Hom-Rajta Kunveno
Mrs. Roosevelt

United Nations'
Declaration of
Human Rights
Esperanto Text

AMERIKA ESPERANTISTO

*Oficiala Organo de la
ESPERANTO ASOCIO
de NORD-AMERIKO*

SEP—OCT, 1949

Thirty-five Cents

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

(*Amerika Esperantisto*)

G. ALAN CONNOR, *Editor*

Vol. 63

114 West 16th Street

New York 11,

N. Y.

Nos. 9-10

Associate Editors: Dr. W. Solzbacher, Doris Tappan Connor, Dr. Norman McQuown, Dr. S. Zamenhof, V. Rev. Gabriel N. Pausback, Howard E. Latham (*Junula Fako*).

Sustaining Board: Dr. Luella K. Beecher, John M. Brewer, A. M. Brya, G. Clayton, J. F. Clewe, Preston Davis, Jr., R. E. Dooley, Robt. Eadie, Ben B. Ehrlichman, David B. Ericson, Hal Ewen, Dr. G. P. Ferree, Anonymous, Dan Ward Gibson, Wm. H. Gix, Usonano Eksterlande, W. D. B. Hackett, George Hirsh, Howard E. Latham, A. S. Mellichamp, Anonymous, Tony Nabby, R. C. Palmer, Arnold Pennekamp, Grace Randolph, H. Elwin Reed, Mazah Schulz, H. S. Sloan, Herbert Smart, Isabel Snelgrove, Dr. Cecil Stockard, F. H. Sumner, Washington Espo Club, Anonymous, J. W. Wood, Mrs. Flora Wyman.

CONTENTS — ENHAVO

Today's World Needs Esperanto	<i>Paul Nylén</i>	121
The Language Problem	<i>W. S.</i>	124
American Esperanto Congress & the Press	(<i>Wilmington</i>)	125
Esperanto in Action Around the World		128
Interlanguage Progress		130
Esperanto in All Lands		131
Esperanto in the Schools		132
Unueciga Tendenco— <i>ĉefartikolo</i> " <i>Nederlanda Esperantisto</i> "		134
Diversaj Anoncoj		136
Estas Mi Esperantisto— <i>poemo</i>	<i>Julio Bagby</i>	137
"La Hom-Rajta Kunveno"	<i>S-ino Eleanor Roosevelt</i>	138
Universala Deklaracio de Hom-Rajtoj	(<i>Esperanto-Teksto</i>)	139
Wilmington Gastigis Nin	<i>Babi le Mulo</i>	146
Kanada Informo		148
Esperanto-Kroniko		149
Deziras Korespondi		152

Jarabono eksterlande, \$1.50 por kalendara jaro

Make Checks Payable to *Esperanto Association of North America*

Minimum Membership in E.A.N.A.—\$3.00 per Year

Active Sustaining Membership — \$5.00 per Year

AMERIKA ESPERANTISTO

Vol. 63

SEPTEMBER-OCTOBER, 1949

Nos. 9-10

TODAY'S WORLD NEEDS ESPERANTO

PAUL NYLEN

79-year-old *Paul Nylén* is the Grand Old Man of the world's Esperanto movement. He learned the language as a student at the University of Uppsala, Sweden, in 1892. He later became Editor of the famous Esperanto journal *Lingvo Internacia*. A veteran journalist, he worked for many years on the editorial staff of the renowned daily newspaper *Stockholms Tidningen*. A member of the Union of Swedish Journalists since its foundation in 1901, and of the Stockholm Publicists' Club since 1905, he represented Sweden's newspapermen at an International Congress in Belgium, in 1905, as well as on several other occasions. The many positions which he held at various times in the Esperanto movement included that of Vice President of the Esperanto Academy. The following, translated from Swedish, is a summary of an article widely printed in the author's native country.

The language situation in Europe and the world is at present not only highly unsatisfactory but — to quote *Professor Björn Collinder* of the University of Uppsala — “outright humiliating.” There is a crying need for a common tongue.

Here in Sweden the attempt has been made to solve the problem by the intensive teaching of English. Competent teachers are trying hard to acquaint our elementary school children with this language. Formerly, we studied foreign languages only in high schools and universities. With what results?, one may ask. At the close of extensive university studies, a scholar was finally able to read foreign books, but not — except in very rare cases — to write the language correctly, and even less to use it extemporaneously and convincingly in a debate. The League of Nations and

other international assemblies demonstrated this abundantly. Does any one really believe that in the future our elementary school graduates will have better luck? Shall we stubbornly persist in steering a course which demonstrably leads nowhere for an overwhelming majority of our scholars and for practically all the common people? Or is it too arrogant to suggest that it may be worth while to try out new ways and means?

The real problem, the burning question, is the introduction of *a second language for all*, as a supplement to everyone's tongue. The ideal solution would consist in an arrangement under which all educated persons and all men and women who have any business outside their own nation would become bilingual, using their respective mother tongues at home, and the second language abroad. Call it the world language, the international language, the auxiliary language, or whatever you please.

There are, of course, a great many persons who, for one reason or another, wish to study the language and literature of some other nation. So it has always been, and so it will remain. But our era, with its world-circling and rapid communications, needs a channel of understanding for world-wide use, an easy and streamlined means of communication, simpler and more accessible than any of the complicated national tongues. Many scholars and others who have given this problem their thought and their research have reached the conclusion that only a language specially constructed for this purpose, a *planned language*, can fulfill the requirements of a world auxiliary tongue.

But something more than this conclusion was needed. When in 1887 the Warsaw oculist, *Dr. L. Zamenhof*, under the pen name *Doktoro Esperanto*, published his *international language*, it proved to be a striking discovery. *Leibniz*, the great philosopher, had planned a "catalogue of words and ideas" looking somewhat like a system of algebraic formulas. *Schleyer* had constructed *Volapük* on the

basis of artificial words which, like carved pegs, were unable to strike root in the living ground of language. Zamenhof, however, started out from the living words in the vocabulary of Western civilization. This was his epoch-making invention, his Columbus egg. From the rich, all too rich, reservoir of Western languages he selected a limited basic vocabulary containing the words absolutely necessary for every-day needs in any language. Since "international" words are automatically part of Esperanto and are largely of Latin origin, Dr. Esperanto's international language became in fact a modern Latin. A number of prefixes and suffixes, always with the same meaning, multiply the words available and make the language flexible and capable of expressing fine shades of meaning. The grammar has been cut down to the bones, dispensing with all the variations and decorative complications of national tongues. In spite of this, Esperanto has proved that it can be used effectively, even for oratory and poetry.

A great deal more could be said about the language, its history, and its practical uses. It is a unique phenomenon in the history of mankind that hundreds of thousands of people from the most different nations of the world have given life, growth, and stability to a language which is no one's mother tongue, but which everyone learns in order to be able to understand the others and to converse with them on a basis of equality. For sixty years, the advocates of Esperanto have used it among themselves, thus carrying out a significant and large experiment, which has produced indisputable evidence that a planned language is possible and that it has become a living fact.

Readers who wish to learn more about Paul Nylén and the Esperanto movement will find the book *50 Jarojn kun Paul Nylén* exciting reading. Large format, 64 pages, 146 illustrations. A condensed history of Esperanto, as reflected in the life of one of its earliest and most likeable advocates. 85c postpaid.

THE LANGUAGE PROBLEM

"*The State Department's Dr. Philip Jessup, trailing homeward after the failure of the Big Four conference in Paris, was reflecting on the high hopes which preceded that conference,*" *Drew Pearson* wrote June 28 in his *Washington Merry-Go-Round*. "Jessup had been in on the discussions with Gromyko before the conference, and he remembered May 3 particularly. That was the day when the final Russian note was delivered to him in New York, the day when all the world wondered what was in that note. Would the Russians say yes or no? The note reached Jessup's office in the morning, and he knew it would tell whether the blockade of Berlin would be lifted. *But nobody in his office could read Russian... frantic search for a translator... an hour passed.. Jessup hid the secret document under his desk blotter... another hour passed... headlines in the press: 'No Reply From Moscow.'* Finally, *after three hours* — a translator! Jessup hurried to his desk, took the fatal document from under the blotter, and said: 'Here, translate this quickly. *I am tired of acting like a character in a dime novel!...*" — Any others who feel like that?

"*American people must be bi-lingual, justifying the blood spilled by our war veterans who fought for free speech — in any language... Communication on the level of mutual understanding, which is only possible through multi-lingual ability, would sell real democracy to the world in the most effective way,*" declared *Max Sherover*, President of the Linguaphone Institute, July 20 at a Senate hearing. He was testifying in favor of a Resolution urging that it be the Government's policy to encourage Americans to learn foreign languages so that each high school and college student shall speak at least one foreign language. — *By way of comment, we might point out that the easiest and surest way of becoming bi-lingual and securing a linguistic key to the world is the study of Esperanto.*

AMERICAN ESPERANTO CONGRESS — AS VIEWED BY THE PRESS

Excerpts from Wilmington newspapers.

"Esperanto is not a mere project, but a living fact," *Dr. William Solzbacher*, of Yonkers, N. Y., President of the Esperanto Association of North America, declared in an address to the thirty-ninth congress of the organization here this morning...

The convention was greeted by *Mayor James F. Hearn*, who made his first public appearance at that meeting. In extending the hospitality of Wilmington to the visiting Esperantists, the Mayor presented to the Association, through *Gilbert Nickel*, congress chairman, a symbolic key. "You will find this key will not open any doors," the Mayor said, "but the portals of Wilmington are already opened for the convenience and comfort of the delegates to this congress."

His presence was singular also in that it marked the first time Mayor Hearn was introduced to his audience in Esperanto. Admitting that he "didn't understand a thing the chairman said" the Mayor declared that "if it concerns me, I hope it was complementary."

"Most recent developments," *Dr. Solzbacher* began, "were in the Congress of the United States where *Senator Millard E. Tydings* of Maryland and *Congressman Karl Stefan* of Nebraska... emphasized the importance of Esperanto as a solution to the world language problem by having articles concerning the Interlanguage inserted in the Congressional Record.

"Senator Tydings' 'extension of remarks' of April 13 recalled," he explained, "that the State of Maryland was one of the first governments in the world to pass legislation permitting the teaching of Esperanto in the public schools."

Other recent evidence of the growing consciousness of the

AMERIKA ESPERANTISTO

language's importance, he said, is the petition signed by organizations having a combined membership of more than 15 million persons urging the United Nations to "promote the use of Esperanto as a world auxiliary language."

"Also, recent publication of a booklet on Esperanto by the National Education Association in Washington," he reminded his audience, "as well as articles in several widely-read magazines, and Esperanto classes in about three score colleges, schools, and clubs in the United States are further proof of spreading interest."

Additional use of the language, the speaker pointed out, now includes more than 7,500 books in or about Esperanto, 120 magazines published regularly, and approximately 170 shortwave news broadcasts a month...

JOURNAL—EVERY EVENING, July 2, 1949

Esperanto, the proposed international language, spells love and adventure for two people attending the weekend conference here at the YMCA of the Esperanto Association of North America. They are *Mr. and Mrs. G. Alan Connor...* Both are officials of the Esperanto Association and each is full of anecdotes of their world-wide travels.

Mr. Connor tells of a train ride in the Netherlands with his wife when they had a big, fat woman and a small, slim man, obviously married, sitting opposite them.

"I betcha I know who wears the pants in that family," cracked Mr. Connor to his wife in Esperanto.

"Were you speaking in Esperanto?," cried the big woman from across the aisle...

They have taken trips to such countries as Brazil, Japan, Finland, and the Netherlands. Mrs. Connor had a tale to tell about her trip to Brazil where she had been invited by the Government to teach Esperanto, used as an auxiliary tongue in Brazil's geography and statistics department...

"Ugly" was one word in Esperanto which Mrs. Connor could not teach to the gracious Brazilians, and with reason.

AMERIKA ESPERANTISTO

In her practical demonstrations, Mrs. Connor, who is quite attractive, would hold up a picture of an unseemingly bulldog and say "Ugly" in Esperanto, but the class could not understand! In Portuguese they would respond "It is beautiful" ... out of respect for the comely teacher...

"Love in Esperanto is a dangerous thing," Mr. Connor laughed in answer to one question. At many international conferences men and women, not knowing each others' native tongue, fall in love via Esperanto. He mentioned one family living in Los Angeles who met that way, and they now have two children, "Lilio" and "Dianto," and a dog, "Amiko," all Esperanto names...

THE STAR, Wilmington, July 3, 1949

A suburban Methodist congregation yesterday heard the Scripture lesson of their morning service read in two languages, English and Esperanto...

The Holly Oak Methodist Church, of which the *Rev. Richard H. Bready* is pastor, had as a guest worshiper *G. A. Swanson*, of Georgia, a delegate to the 39th annual conference of the Esperanto Association of North America. Mr. Swanson is active in the Christian Esperanto League (KE LI), a Protestant group which is striving to spread the Esperanto language among the religious denominations.

Last night in Jensen's Hotel the Esperanto convention held its banquet, following which colored slides were shown by Mr. Swanson of the Universal Esperanto Congress held last August at Malmö, Sweden.

Maximiano M. Villareal, Washington, a native of the Philippines, told of gains made by Esperanto in the Asiatic Republic. A brief description of the flag of the Philippine Republic in Esperanto and in English, written by Mr. Villareal, was placed in the Congressional Record of June 15 by *U. S. Repr. Karl Stefan* of Nebraska.

WILMINGTON MORNING NEWS, July 4, 1949

ESPERANTO IN ACTION

In the United States House of Representatives, in Washington, *Congressman Karl Stefan* of Nebraska drew renewed attention to Esperanto by having a statement by *Maximiano Marmito Villareal* inserted in the Congressional Record of June 15, 1949. It included the text, *in Esperanto and English*, of Mr. Villareal's article on "The Origin of the Philippine Flag," from the *American Esperantist*. This was undoubtedly the first time that an article *in Esperanto* appeared in the Congressional Record or a similar publication anywhere in the world. It gave full credit to this magazine (with address) and to the Esperanto Association of North America. *Congressman Stefan's* "Extension of Remarks" was the third article on Esperanto to appear in the Congressional Record within two years. The previous articles were inserted by *Senator Millard E. Tydings* of Maryland (April 13, 1949) and *Congressman C. Jasper Bell* of Missouri (July 26, 1947).

In Brazil, the Esperanto Society of Porto Alegre recently was granted three subsidies from the State of Rio Grande do Sul and the City of Porto Alegre. The State Government made a grant of 20,000 cruzeiros (\$1,100) for the Society's "cultural activities" in 1949, and a supplementary grant of 3,000 cruzeiros (\$165) for the Esperanto Library. The City Council voted a subsidy of 2,433.90 cruzeiros (about \$137). The Center of Educational Research and Orientation in the State Department of Education and Culture sent out a special letter signed by its Director, *Madame Eloah Bodt Ribeiro*, recommending that "all teachers in the State of Rio Grande do Sul take a special interest in Esperanto and that they aid in its promotion by all means at their disposal."

At the Police School of Frankfurt, American Zone of Germany, Esperanto was introduced recently as a compulsory subject.

AROUND THE WORLD

Esperanto as an effective conference language was demonstrated in action this summer at more than 30 congresses and gatherings. The Universal Esperanto Congress was held at Bournemouth, England, while the Esperanto World Youth Organization (TJO) met at Versailles, the Workers' Esperanto Movement (SAT) at Paris, the Universala Ligo at Stockholm, the KELI movement (Evangelical Christian) at Teylingerhout, Netherlands. Before and after the Bournemouth Congress, Esperantists from many lands gathered at London and Dublin. International Esperanto youth camps were held near Bournemouth, England (under the auspices of the Esperanto Scout League) and near Hanover, Germany. Railroad officials held international Esperanto conferences at Vienna, Austria, and Aarhus, Denmark.

Summer Schools and Lecture Courses using Esperanto only were held in connection with the Congresses at Bournemouth and Paris. A course at the International People's College, Helsingor, Denmark, was booked solid two months before it opened (there were accommodations for 300 persons), so that many applicants had to be turned away. A course on Sweden's Social Structure and Social Policies was held at Viskadalen, Sweden. Other courses were organized in England, France, Switzerland, Czechoslovakia, and the Netherlands.

National Esperanto Congresses, some of them with numerous guests from abroad, were held this summer in the United States (Wilmington, Del.), Argentina (Rosario), Bolivia (Cochabamba), France (Vichy), Belgium (Bruges and Ghent), the Netherlands (Haarlem), Czechoslovakia (Liberec), Germany (Göttingen), Austria (Graz), Hungary (Szeged), Italy (Varazza), Denmark (Odense), Sweden (Skövde), Norway (Trondheim), Switzerland (Haebernbad), etc. The German Esperanto Congress was attended by 1,161 delegates.

INTERLANGUAGE PROGRESS

A lecture in Esperanto on air travel in and to the United States was one of the features of this year's annual conference of the Swiss Esperanto Society, at Haebernbach. The lecturer was Mr. J. Robertson, of the Trans-World Air Line (TWA).

230,000 *Esperanto books* have been published, and most of them sold, by the Esperanto Publishing Company of Rickmansworth, near London, England, since its foundation in 1928, according to a report by one of the directors, Eileen Oliver, in the "British Esperantist." This was done "in twenty years, of which six were war years, when the procuring of paper was an almost hopeless task." In the textbook department, the bestseller was "The Esperanto Home Student" (38,000 copies); in the modern fiction department, 6 novels printed 5,000 copies each. Among non-fiction works in Esperanto, E. Privat's "Life of Zamenhof" ranks first with 5,000 copies. From the financial point of view, E.P.C. did rather well too, with the exception of the war years when no dividend was paid.

In scientific and technological journals articles and summaries in Esperanto are becoming increasingly numerous. The Japanese journal, *Progress of Theoretical Physics*, Osaka and Kyoto, recently contained an 8-page article in Esperanto on earth magnetism by *Kei Yosida* and *Syobei Miyahara* as well as a two-page letter in Esperanto by *Professor F. J. Belinfante*, of the Physics Department of Purdue University, Lafayette, Indiana. — In the Netherlands, the engineering weekly, *De Ingenieur*, recently printed an article by *J. Giltay* — in English, with an Esperanto summary.

An Esperanto Square was solemnly dedicated in July in Austria's second-largest city, Graz, when the Austrian Esperanto Congress was held there.

ESPERANTO IN ALL LANDS

The story of a mother and her two children who could not understand each other without Esperanto was told in a recent issue of the Danish Esperanto journal, *Dansk Esperanto-Blad*. Two years ago, a boy and a girl from Finland, whose family had been experiencing great difficulties as a result of the war, were adopted by two Danish families. When their mother recently visited them in Denmark, she found that the children had completely forgotten the Finnish language. The mother does not know Danish. Finally one of the Danish fostermothers suggested that the mother and the children learn Esperanto. The plan was accepted and carried out. The children and their mother are now corresponding in Esperanto.

In the Belgian Congo, Esperanto classes are now being taught at the public high school of Elisabethville as well as to a group of grownups in the same city, located in the center of Africa, in the mining area of Katanga.

The Austrian Ministry of Education recently appointed two new State Examination Boards for the Teaching of Esperanto in Public High Schools. This means that there are now three such boards, with headquarters at Vienna, Graz, and Innsbruck. They issue State Diplomas certifying a student's knowledge of Esperanto. Recent additions to the educational institutions teaching Esperanto include the College of Commercial Sciences at Salzburg and the public elementary school of Kirchbichl, in the Tyrol. In the latter, 10 teachers and 39 students attend the Esperanto class. Since only boys and girls with better than average grades are eligible and applicants have to be approved by the principal, admission to the Esperanto class is considered a special honor.

Next year's Universal Esperanto Congress, which will be the 35th, is scheduled to be held at Paris, France.

ESPERANTO IN THE SCHOOLS

In Athens, Greece, Esperanto was taught in the past academic year to 1,645 students in 27 classes at 10 schools, and in 3 other groups. The schools were: 2 high schools for boys, 5 high schools for girls, the Experimental School for Boys at Athens University, the State Teachers College, and the College of Commercial and Economic Sciences. In addition, there was one class for high school teachers, one for boy scouts, and one for advanced Esperanto students. Attendance was best at the Eighth High School for Girls (278), the Fifth High School for Girls (261) and the the Eighth High School for Boys (249). 17 high school teachers attended the teachers' class, and 136 students learned Esperanto at the Teachers College, which augurs well for the future of Esperanto teaching in Greece.

In Cracow, Poland, Esperanto was taught during the past school year at the University, the State Teachers College, the Industrial School, 3 public high schools, and one elementary school. Some of the classes were optional, others were "semi-compulsory" (whatever this may mean). In addition, there were special Esperanto classes for post office employees (held at their club), at the boy scout center, and for a group of young workers. The largest class had 70 students; figures concerning the other classes were not included in the report.

In England, according to a report presented at the recent British Esperanto Congress at Hoddesdon, Esperanto was taught at 31 schools during the past school year.

In Finland, the High School of Somero was the first to make Esperanto a regular part of the curriculum. Esperanto is compulsory in the third grade, in which two lessons a week are given. In the following two grades, one hour a week is assigned to Esperanto instruction, but attendance is voluntary.

ESPERANTO IN THE SCHOOLS

In the Netherlands, according to a statistical survey which is not quite complete, Esperanto was taught during the past year in 27 schools to 556 students. Of the schools, 3 were State Teachers Colleges, 1 a State High School of Agriculture, 14 were public elementary and high schools, 4 Catholic schools, 4 Protestant denominational schools, and 1 a non-denominational private school. It seems that Esperanto was also taught in several other schools, for instance, the Institutes for the Blind at Bussum and Grave, but these did not send in reports. Esperanto was also taught at a Dutch school in Switzerland. In all cases except one, teachers of the schools' regular faculty were in charge of Esperanto instruction.

In New Zealand, the Esperanto Club of the Government Education Department's Correspondence School reports considerable progress. The Correspondence School's radio broadcasts and publications ("Magazine" and "Circular") brought Esperanto to many children in isolated rural districts, lighthouses, etc. The following item appeared in a recent issue of "Circular": "Very reluctantly, pupils who leave our School have also to relinquish their club activities. Only last week Dr. Butchers (the headmaster) received a letter from an ex-pupil; here is an extract: 'I enjoyed such happy times in the clubs, especially in the Esperanto Club. Through it I have made contacts and am sending letters overseas regularly. I also attended the 13th New Zealand Esperanto Congress in Hamilton.'"

Teachers' Esperanto Associations in several countries, for instance, France and Great Britain, organized summer schools for their members and other teachers. There were 5 Esperanto summer school sessions in France: 1 elementary, 1 intermediate, 2 advanced, and 1 for especially advanced study of the language.

G. ALAN CONNOR, *Editor*

114 West 16th Street

New York 11, N. Y.

UNUECIGA TENDENCO

(En Nederlando kaj . . . Ĉie)

Jen vere pensiga ĉef-artikolo, kiun ni represas el la Julio-Aŭgusto-numero de la *Nederlanda Esperantisto*.

Kiam en la komenco de ĉi tiu jarcento en diversaj landoj fondiĝis naciaj Esperanto-asocioj, ĉiuj esperantistoj trovis lokon en ili. Sed kiam la movado daŭre kreskis kaj la nombro da esperantistoj pligrandiĝis, diverstendencaj grupoj apartigis sin kaj fondis novajn organizojn, por ebligi pli efikan propagandon en propraj medioj.

Post la milito manifestiĝis kontraŭa tendenco, nome tendenco al unuecigo. En pluraj landoj la diverstendencaj asocioj kunfandiĝis aŭ fondis kunlaborkomitaton samspecan kia nia NCKE. Estas fakto, ke antaŭ la milito la "amaso" pli multe interesiĝis pri nia movado ol nun. Kontraŭe nuntempe la aŭtoritatuloj, kiuj antaŭe ignoris Esperanton, pli kaj pli interesiĝas pri nia afero. En diversaj landoj oni aranĝis petskribojn por enkonduki Esperanton en la lernejojn kaj en la radion. Okaze de aŭdienco unu el la unuaj demandoj, kiujn la aŭtoritatuloj kutime faras estas: "Kiom da esperantistoj vi reprezentas?" kaj ofte la fervora pledanto kun honto devas konfesi ke lia organizo havas nur kelkcentojn da anoj. Kompreneble la nombro da organizitaj esperantistoj estas multe pli granda, ĉar la organizoj ja abundas, kaj krome estas ankoraŭ sufiĉe multaj "samideanoj" kiuj ne estas organizitaj, sed ne pagante kotizon profitas la laboron de la organizitaj devokonsciaj esperantistoj.

Prave oni ofte moke aludis la grandan nombron da Esperanto-periodaĵoj nuntempe aperantaj. Multaj el ili estas ciklostilitaj folietoj en kiuj ofte la eraroj svarmas, kaj ili neniel povas konvinki la ne-esperantistojn pri la granda rolo kiun nia lingvo nuntempe jam ludas en la praktiko. Tamen la bravaj eldonistoj obstine almozpetas, por ke la karaj gazet(aĉ)oj nur ne malaperu... Sed same ja multaj organizoj nur vegetas, apenaŭ povante vivteni sin. Ĉu nia movado vere jam estas tiom forta, ke ĝi povas permesi al si tian lukson?

Se vi notas ĉiujn literojn de la alfabeto sur apartaj slipetoj kaj trafe-maltrafe elektas kelkajn el ili, la ŝanco estas granda, ke vi

(*al sekvonta paĝo*)

The Esperanto Association of North America

EXECUTIVE COMMITTEE

W. Solzbacher, *President* G. Alan Connor, *Secretary* Joseph Leahy, *Member*

(de antaŭa paĝo)

vidas antaŭ vi la nomon de jam ekzistanta aŭ de baldaŭ fondota asocio. En nia lando ekzistas: FLE, LEEN, NK, KUNE, NGGE, FERN, NSBE, TJO, ANSE, NCKE... Ĉu mi forgesis kelkajn? Ne grave! Sed, karaj legantoj, ĉu ni ne dissplitigas niajn fortojn kaj ne devigas la fervorulojn pagi duoblan eĉ tri aŭ kvaroblan kotizon? En la milito plej diverstendencaj grupoj kaj unuiĝoj "trovis unu alian" por kune batali kontraŭ komuna malamiko. Sed ankaŭ ni ja devas batali kontraŭ komuna malamiko: la indiferenteco kaj skeptikeco, kiujn ni devas venki por atingi nian celon!

Ĉu ne estas urĝa tempo pli multe atenti la unuecigan tendencon, kiu nuntempe diversloke, tiel en nia lando kiel eksterlande, manifestiĝas kaj... agi laŭ ĝi?

Declaration of Human Rights in English

Readers may secure a copy of the "Universal Declaration of Human Rights" in English by sending 5 cents to: *American Ass'n for the United Nations, 45 E. 65th St., New York 21, N. Y.*

FORM OF BEQUEST

I herewith bequeath and devise to the Esperanto Association of North America, Inc., the sum of \$.....
to be used for the promotion and spread of the study and use of Esperanto, the international language, to be expended for these purposes by the General Secretary of the Association under the direct control of the Executive Committee.

(SIGNED).....

DIVERSAJ ANONCOJ

PHOTO STAMPS FOR YOU: Personalize your stationery, invitations, announcements, greeting cards, etc., by attaching your photo in stamp form. Send us any size photograph or negative. Your photo will be returned unharmed. Black and white, 100 for \$2.00; Color toned, 100 for \$2.50. Send your order to: *Joseph Leaby, 1754 Lanier Pl., N. W., Washington 9, D. C.*

VOÇO DE ISLANDO: Se vi deziras ekkoni la naturon de *Islando*, la islandan popolon kaj ĝian literaturon, abonu la novan, bele ilustritan Esperanto-gazeton "Voço de *Islando*". Jarabono kostas nur unu dolaron. (\$1.00). Mendu ĉe: *Amerika Esperantisto, 114 W. 16 St., New York 11, N. Y.*

MI DEZIRAS AĈETI malnovan numeron de "L'*Amerika Esperantisto*", Vol. 23, N-ro 3, Novembro, 1918. Adresu proponojn al: *Chas. H. Briggs, 6100 Buell St., Bell Gardens, California.*

MONDA TRIBUNO, internacia gazeto por kulturo, literaturo, scienco kaj tekniko, aperas monate, grandformate. Abonkotizo poĵare: \$2.00. Eldonata en Vieno. Mendu ĉe: *Amerika Esperantisto, 114 W. 16 St., New York 11, N. Y.*

ROTARIAJ ESPERANTISTOJ! Se vi interesiĝas pri klopodoj inter la Rotario-Kluboĵ por antaŭenigi la subtenon de Esperanto, interrilatu kun: *S-ro Gilbert Nickel, 204 Harding Ave., Silview-Newport, Delaware.*

GREEN STARS IN CERAMIC: Something new for the ladies! Use them singly or several as scatter pins. Green glazed ceramic with safety catch, 1½" diameter. Order from the *Central Office of EANA, 65c each, postpaid.*

U. E. A. MEMBERSHIP: Become an Individual Member of UEA. "Jarlibro" \$1.25; "Jarlibro" and "Esperanto" \$3. Send to the *Central Office of EANA.*

ESTAS MI ESPERANTISTO

JULIO BAGHY

Verda stelo sur la brusto
iom palas pro la rusto.
Mi ne estas purigisto;
estas mi esperantisto.

Kuŝas ie sub tegmento
"Netuŝebla Fundamento".
Tuŝu ĝin nur la Mefisto;
estas mi esperantisto.

Polvkovrite sur bretaro
putras mia SAT-vortaro.
Tedas min la vortolisto;
estas mi esperantisto.

Gramatikon mi ne konas
kaj gazeton ne abonas...
Librojn legu la verkisto;
estas mi esperantisto.

Mi parolas kun rapido:
"Bonan tagon! Ĝis revido!"
Ĝi sufiĉas por ekzisto;
estas mi esperantisto.

Pionirojn mi kritikas,
la gvidantojn dorne pikas
kaj konspiras kun persisto;
estas mi esperantisto.

Por la venko mi esperas,
sed nenion mi oferas.
Mi ne estas ja bankisto;
estas mi esperantisto.

Se baraktas en la krizo
la movado, organizo,
helpas mi nur per rezisto;
estas mi esperantisto.

Flugas per facila vento
el la buŝo Nova Sento;
ĝi sufiĉas por sofisto;
estas mi esperantisto.

Post la mort' ĉe tomo mia
staros "rondo familia",
nekrologos ĵurnalisto:
estis li esperantisto.

(El "La Vagabondo Kantas", \$1.25 de la Libro-Servo de EANA.)

"Esperantismo — Artikoloj pri la Esperanto-Movado", I. Gomes Braga. Enhavo: *La Malpermeso; Dum la Milito; Rotary Club Atendas Novan Lingvon!; Tutamerikanismo; Doris Tappan Connor Vizitas Nin; Religiaj Lingvoj; Datreveno de Nia Majstro*; ktp. Bona stilo. Sufiĉe facila legaĵo por studentoj kaj kursoj. Mendu ilin en kvanto po 10c. Unu kostas 15c *afrankite*.

“LA HOM-RAJTA KUNVENO”

S-INO ELEANOR ROOSEVELT

Prezidantino de la Komisiono pri Hom-Rajtoj

EL “UNITED NATIONS BULLETIN”

Kun plezuro mi diras kelkajn vortojn pri la tre grava paŝo antaŭen, kiun la Ĝenerala Kunveno de la Unuigitaj Nacioj faris, akceptante la Universalan Deklaracion de Hom-Rajtoj. Ĝi estas nur la unua paŝo. Aliaj paŝoj ankoraŭ estas farotaj, kaj ni esperas, ke en la venonta Ĝenerala Kunveno la unua Kontrakta Interkonsento enhavanta aplikregulojn estos prezentata kaj akceptata.

Atendante tion, oni devas esti tre kontenta pri la fakto, ke la grandaj dokumentoj proklamantaj la naturajn hom-rajtojn kaj liberecojn, skribitaj nacie en la pasinta tempo, nun kunfandiĝis en internacia, universala Deklaracio.

48 nacioj, per siaj reprezentantoj en la Unuigitaj Nacioj, akceptis la Deklaracion kiel normon de principoj koncerne la rajtojn kaj liberecojn de la homo. Farante tion la nacioj konsentis, ke ili klopodos efektiviĝi tiun normon. Neniu nacio voĉdonis kontraŭ la Deklaracio, 2 forestis de la voĉdono, kaj 8 detenis sin.

Kompreneble la dokumento ne estas perfekta. Ĝi estas kaj devas esti kunmetita dokumento respondanta al la ideoj de multaj malsamaj popoloj kaj tial necese enhavas konsiderindan nombron da kompromisoj. Kiel tute tamen ĝi estas bona dokumento. Ni ne povas esperi iam atingi perfektecon, kiomfoje ajn ni revizius la tekston de Deklaracio, ĉar unu persono ĉiam povas imagi al si ion iomete pli bonan ol tio, kion alia persono vidas. Tial mi pensas, ke estis necese fari komencon kaj ke, en la lumo de praktika sperto, oni povos fari ŝanĝojn en la sama maniero, en kiu ŝanĝoj okazis en multaj aliaj grandaj dokumentoj de la historio.

Eble pro la subskribo de la Interkonsento pri Genocido (rasmortigo) kaj pro la akcepto de la Universalaj Deklaracio de Hom-rajtoj per la Membro-Ŝtatoj la Kunveno okazinta en Paris en 1948 estos konata en la historio kiel la Hom-Rajta Kunveno. Mi opinias, ke tiuj inter ni, kiuj estis delegitoj, estos fieraj pri sia ĉesto kaj kunlaboro, kaj mi ĝojas, ke la Prezidanto de la Tria Komitato, D-ro Charles Malik de la Libanona Respubliko, gvidis ĝin al sukcesa realigo de unu el ĝiaj plej malfacilaj taskoj, la fina akcepto de la Universalaj Deklaracio de Hom-Rajtoj.

— Tr. W.S.

UNIVERSALA DEKLARACIO DE HOM-RAJTOJ

Teksto de la Deklaracio akceptita kaj proklamita de la
Ĝenerala Kunveno de la Unuigitaj Nacioj, 10 Dec. 1948

Nia traduko de la Universala Deklaracio de Hom-Rajtoj estas kompilita el la plej bonaj partoj de du plenaj tradukoj. La unuan faris *S-ro Ralph Harry*, el Canbera, Aŭstralio, Membro de la Aŭstralia Delegitaro al la Unuigitaj Nacioj. Li mem partoprenis en la preparo de la Deklaracio, en Paris. La alian tradukon faris *Dr. W. Solzbacher*.

KONSIDERANTE, KE la rekono de la natura digneco kaj de la egalaj kaj neforigeblaj rajtoj de ĉiuj membroj de la homa familio estas la fundamento de libereco, justeco kaj paco en la mondo,

KE malestimo kaj malrespekto de hom-rajtoj kaŭzis barbarajn agojn, kiuj indignigis la konsciencon de la homaro, kaj ke la realigo de mondo, en kiu homoj ĝuos liberecon en parolo kaj kredo kaj liberecon de timo kaj mizero, estas proklamita kiel la plej alta celo de la ordinara homoj,

KE hom-rajtoj devas esti protektataj per regado de la juro, por ke homoj ne estu devigataj sin turni al ribelo kontraŭ tiraneco kaj subpremo, kiel fina rimedo,

KE estas necese akceli la evoluon de amikaj rilatoj inter la nacioj,

KE en la Konstitucio de la Unuigitaj Nacioj la popoloj denove proklamis sian kredon je fundamentaj hom-rajtoj, je la digneco kaj valoro de la homa persono kaj je la egalrajteco de viroj kaj virinoj, kaj ke ili interkonsentis pri antaŭenigo de la socia progreso kaj de pli bona vivnivelo en pli larĝa libereco,

KE la Membro-Ŝtatoj promesis realigi, en kunlaboro kun la Unuigitaj Nacioj, la serĉadon de universala respekto por, kaj efektiva rekono de, hom-rajtoj kaj fundamentaj liberecoj,

AMERIKA ESPERANTISTO

KE komuna kompreno de tiuj rajtoj kaj liberecoj estas plej grava por la plena realigo de tiu promeso,

LA ĜENERALA KUNVENO NUN PROKLAMAS ĉi tiun Universalan Deklaracion de Hom-Rajtoj kiel komunan realig-normon por ĉiuj popoloj kaj nacioj, por ke ĉiu individuo kaj ĉiu organo de la socio, konstante memorante ĉi tiun Deklaracion, klopodu per instruado kaj edukado antaŭenigi respekton por ĉi tiuj rajtoj kaj liberecoj, kaj por ke ilia universala rekono kaj apliko per progresaj paŝoj naciaj kaj internaciaj estu garantiata inter la popoloj de la Membro-Ŝtatoj kaj inter la popoloj de la teritorioj sub ilia aŭtoritato.

Artikolo 1

Ĉiuj homoj naskiĝas liberaj kaj egalaj je digneco kaj rajtoj. Ili estas dotitaj per inteligento kaj konscienco kaj devas konduki reciproke en la spirito de frateco.

Artikolo 2

(1) Ĉiu homo sen distingo de raso, haŭtkoloro, sekso, lingvo, religio, politikaj aŭ aliaj opinioj, nacia aŭ socia origino, posedaĵo, naskiĝo aŭ alia kvalito, devas posedi ĉiujn rajtojn kaj liberecojn proklamitajn en ĉi tiu Deklaracio.

(2) Neniu distingo devas esti farata rilate al la politika, leĝa aŭ internacia stato de la lando aŭ teritorio, al kiu iu persono apartenas, tute egale ĉu la teritorio estas sendependa, sub kuratoreco, nememrega, aŭ sub iu alia limigo de sia suvereneco.

Artikolo 3

Ĉiu homo havas rajton je vivo, libereco kaj persona sekureco.

Artikolo 4

Neniu devas esti tenata en sklaveco aŭ servuto; la sklaveco kaj la sklavkomerco devas esti malpermesataj en ĉiu formo.

AMERIKA ESPERANTISTO

Artikolo 5

Neniu devas esti torturata aŭ punata kruele, nehumane aŭ degrade.

Artikolo 6

Ĉiu homo havas la rajton esti leĝe rekonata kiel persono.

Artikolo 7

Ĉiuj homoj estas egalaj antaŭ la leĝo kaj devas ricevi sendiference egalan protekton de la leĝo. Ĉiuj havas rajton je egala protekto kontraŭ ia diferenciga traktado ofendanta ĉi tiun Deklaracion kaj kontraŭ ia ekscito al tia diferenciga traktado.

Artikolo 8

Ĉiu havas la rajton postuli, ke kompetentaj naciaj tribunaloj efike helpu lin kontraŭ agoj, kiuj ofendas fundamentajn rajtojn garantiitajn al li konstitucie aŭ leĝe.

Artikolo 9

Neniu devas esti arbitre arestata, malliberigata aŭ ekzilata.

Artikolo 10

Ĉiu homo akuzata pri krimo devas esti juĝata egalrajte per justa kaj publika proceso en sendependa kaj senpartia tribunalo, kie liaj rajtoj kaj devoj estas difinitaj.

Artikolo 11

(1) Ĉiu persono akuzata pri krimo aŭ ofendo havas la rajton esti konsiderata senkulpa, ĝis kiam lia kulpo estas pruvita laŭleĝe en publika proceso, en kiu li havas ĉiujn garantiojn necesajn por sia defendo.

(2) Neniu devas esti konsiderata kulpa pri krimo pro iu ago aŭ preterlaso, kiu ne estis krima sub nacia aŭ internacia juro en la tempo, kiam ĝi okazis. La puno ne devas esti pli granda ol tiu, kiu estis aplikebla, kiam la ago aŭ preterlaso okazis.

Artikolo 12

Neniu homo devas suferi arbitran enmikson rilate al siaj

AMERIKA ESPERANTISTO

privataj aferoj, familio, hejmo aŭ korespondo nek atakojn al siaj honoro kaj reputacio. Ĉiu homo havas la rajton esti leĝe protektata kontraŭ tia enmikso aŭ atako.

Artikolo 13

(1) Ĉiu homo havas la rajton vojaĝi kaj transloĝiĝi libere en la limoj de sia ŝtato.

(2) Ĉiu homo havas la rajton foriri de iu lando, inkluzive sia propra, kaj reveni al sia lando.

Artikolo 14

(1) Ĉiu homo havas la rajton peti kaj ricevi en aliaj landoj azilon de persekuto.

(2) Ĉi tiu rajto ne povas esti alvokata en kazo de leĝa akuzo fakte bazata sur nepolitika krimo aŭ ago kontraŭa al la celoj kaj principoj de la Unuigitaj Nacioj.

Artikolo 15

(1) Ĉiu homo havas rajton je nacieco.

(2) Neniu devas esti arbitre senigata de sia nacieco aŭ de la rajto ŝanĝi sian naciecon.

Artikolo 16

(1) Plenaĝaj viroj kaj virinoj, sen iu limigo pro raso, nacio aŭ religio, havas la rajton geedziĝi kaj fondi familion. Ili havas egalajn rajtojn rilate al sia edzeco, dum la edzeco, kaj okaze de dissolvo de la edzeco.

(2) Edzeco povas esti komencata nur per la libera kaj plena interkonsento de la geedziĝontoj.

(3) La familio estas la natura kaj fundamenta grupa unuo de la socio kaj havas la rajton esti protektata per la socio kaj la ŝtato.

Artikolo 17

(1) Ĉiu homo havas la rajton posedi propraĵon individue aŭ kun aliaj.

(2) Neniu devas esti arbitre senigata de sia propraĵo.

Artikolo 18

Ĉiu homo havas rajton je libereco de pensado, konscienco

AMERIKA ESPERANTISTO

kaj religio; ĉi tiu rajto enhavas la liberecon de ĉiu homo, ŝanĝi sian religion aŭ kredon, kaj la liberecon, konfesi religion individue aŭ en komuneco kun aliaj, publike aŭ private, en edukado, apliko, diservo aŭ en la praktikado de religiaj tradicioj.

Artikolo 19

Ĉiu havas rajton je libereco de opinio kaj esprimado; ĉi tiu rajto enhavas la liberecon, havi opiniojn sen intermikso de aliaj personoj, kaj la liberecon, serĉi, ricevi kaj doni per iu metodo informojn kaj ideesprimojn, neatentante landlimojn.

Artikolo 20

- (1) Ĉiu homo havas la rajton de paca kunveno kaj organizo kun aliaj.
- (2) Neniu povas esti devigata fariĝi membro de iu asocio.

Artikolo 21

(1) Ĉiu homo havas la rajton partopreni en la regado de sia lando, ĉu rekte, ĉu pere de reprezentantoj libere elektitaj.

(2) Ĉiu homo devas havi egalan rajton fariĝi publika oficisto en sia lando.

(3) La volo de la popolo devas esti la bazo de la aŭtoritato de la registaro; la volo devas esti esprimata en periodaj kaj honestaj elektoj per universala kaj egalrajta voĉdono. La elektosistemo devas esti sekreta baloto aŭ samvalora libera voĉdono.

Artikolo 22

Ĉiu homo, kiel membro de la socio, havas rajton je socia sekureco kaj rajtas postuli la realigon, per nacia klopodo kaj internacia kunlaboro kaj laŭ la organizo kaj rimedoj de ĉiu ŝtato, de la ekonomiaj, socialaj kaj kulturaj rajtoj necesaj por sia digneco kaj por la libera evoluo de sia persono.

Artikolo 23

- (1) Ĉiu homo havas la rajton labori, libere elekti sian

AMERIKA ESPERANTISTO

okupon, ricevi justajn kaj favorajn laborkondiĉojn kaj esti protektata kontraŭ senlaboreco.

(2) Ĉiu homo sen distingo havas rajton je egala pago por egala laboro.

(3) Ĉiu laboranto havas rajton je justa kaj favora pago garantianta al li kaj lia familio ekziston indan de homa digneco, kun aldono, se necese, de aliaj rimedoj de sociala protekto.

(4) Ĉiu havas la rajton fondi laboristajn sindikatojn aŭ aliĝi al ili por la protekto de siaj interesoj.

Artikolo 24

Ĉiu homo havas rajton je ripozo kaj libera tempo, inkluzive de racia limigo de la laborhoroj kaj perioda, pagata libertempo.

Artikolo 25

(1) Ĉiu homo havas rajton je vivnivelo sufiĉa por lia propra sano kaj bonfarto kaj tiu de lia familio, inkluzive de nutraĵo, vestoj, loĝado, kuracado kaj necesaj socialaj servoj. Li havas rajton je sekureco en tempo de senlaboreco, malsaneco, invalideco, vidvineco, maljuneco aŭ alia manko de enspezoj kaŭzata per cirkonstancoj neeviteblaj.

(2) Patrinoj kaj infanoj havas rajton je specialaj zorgo kaj helpo. Ĉiuj infanoj, ĉu naskitaj en aŭ ekster edzeco, devas ricevi la saman socialan protekton.

Artikolo 26

(1) Ĉiu homo havas rajton je eduko. Eduko, almenaŭ en la elementa kaj fundamenta stadioj, devas esti senpaga. Elementa eduko devas esti deviga. Teknika kaj profesia eduko estu malfermata al ĉiuj, kaj pli alta eduko estu egale atingebla por ĉiuj laŭ ilia merito.

(2) Edukado devas esti direktata al plena evoluigo de la homa persono kaj al plifortigo de respekto por hom-raĵtoj kaj fundamentaj liberecoj. Ĝi devas akceli komprenon, toleremon kaj amikecon inter ĉiuj nacioj, rasoj kaj religiaj

AMERIKA ESPERANTISTO

grupoj kaj subteni la klopodojn de la Unuigitaj Nacioj por la konservado de la paco.

(3) Gepatroj havas la unuan rajton elekti la specon de eduko donota al siaj infanoj.

Artikolo 27

(1) Ĉiu homo havas la rajton libere partopreni en la kultura vivo de la komuneco, ĝui arton, partopreni en la progreso de la scienco kaj profiti de ĝi.

(2) Ĉiu homo havas rajton je protekto por la moralaj kaj materiaj interesoj, kiuj rezultas de iu scienca, literatura aŭ arta produkto, kies aŭtoro li estas.

Artikolo 28

Ĉiu homo havas rajton je socia kaj internacia ordo, en kiu la rajtoj kaj liberecoj proklamataj en ĉi tiu Deklaracio povas plene realiĝi.

Artikolo 29

(1) Ĉiu homo havas devojn al la komuneco, ĉar sole en ĝi la libera kaj plena evoluo de lia persono estas ebla.

(2) En la uzo de rajtoj kaj liberecoj ĉiu homo devas esti submetata sole al limigoj leĝe difinitaj por la nura celo garantii la necesajn rekonon kaj respekton por la rajtoj kaj liberecoj de aliaj kaj kontentigi la justajn postulojn de moralo, publika ordo kaj ĝenerala bonfarto en demokrata socio.

(3) En neniu kazo ĉi tiuj rajtoj kaj liberecoj devas esti uzataj en maniero kontraŭa al la celoj kaj principoj de la Unuigitaj Nacioj.

Artikolo 30

Nenio en ĉi tiu Deklaracio povas esti interpretata en tia senco, ke ĝi donus al iu ŝtato, grupo aŭ persono, la rajton fari ion por la detruo de iu rajto aŭ libereco en ĝi proklamata.

[FINO]

WILMINGTON GASTIGIS NIN

BABI LE MULO

Oni preskaŭ povus diri, ke la tuta urbo Wilmington, "la unua urbo en la unua ŝtato", festis la Nord-Amerikan Esperanto-Kongreson kun ni, de la 1-a al la 5-a de Julio. La Publika Biblioteko kaj grava banko (Security Trust Co.) organizis efikajn Esperanto-ekspoziciojn. La Komerca Ĉambro disdonis broŝurojn kun surprisita saluto al la Esperantistoj. Ĉiuj ĵurnaloj (la matena, la vespera kaj la dimanĉa) publikigis favorajn kaj detalajn artikolojn kaj raportojn. La radio-stacioj WILM kaj WTUX multe reklamis, speciale la unua, kiu dissendis ne nur novaĵerojn kaj raportojn, sed ankaŭ tri specialajn 15-minutajn programojn. La unuaj du estis intervjuoj de *S-ro Frank* kun la agema loka organizanto de la Kongreso, *S-ano Gilbert Nickel*. La lasta, kiu okazis sabate vespere, je treege oportuna horo, estis interparolado de *S-ro Taggart* kun *D-ro W. Solzbacher* kaj *Ges-roj G. A. Connor*. Por plivigli la programon la intervjuanto eĉ sukcesis instigi nian Ĝeneralan Sekretarion, ke li kantu solvoĉe *Hejm'sur la Step'*, kun interlinia traduko de S-ino Connor. Tiun lastan S-ro Taggart instigis, doni al la radio-aŭskultantaro malgrandan specimemon de la Cseh-kurso. D-ro Solzbacher iom klarigis la lingvajn problemojn en la internacia vivo.

Urbesto *James F. Hearn*, enoficigita nur la antaŭan tagon, malfermis la EANA-Kongreson per salutparolado, transdonante al S-ro Nickel simbolan ŝlosilon de la urbo. En la nomo de la Ŝtato Delaware *S-ro Harris McDowell*, Ŝtata Sekretario, sendis salutleteron, esprimante ankaŭ la bedaŭron de la *Gubernatoro*, *S-ro Elbert N. Carvel*, kiu ne povis ĉeesti persone pro gravaj laboroj en Dover, la ĉefurbo de Delaware.

Okazis du publikaj kunvenoj kun Cseh-demonstracioj de S-ino Connor, sabate vespere en la YMCA-domo, marde vespere en la Publika Biblioteko.

AMERIKA ESPERANTISTO

Interese gan paroladeton faris *S-ro Thomas Goldman*, ĝis antaŭ nelonge Usona Vic-Konsulo en Rotterdam, Nederlando, nun en la Komerca Departemento en Washington. Li babilis pri la Esperanto-movado en Eŭropo, precipe en Nederlando kaj Svedujo, laŭdante la celkonscian agadon kaj bonan organizon de la movado en tiuj landoj. Ni ankaŭ havis vizitantinon el Eŭropo, *S-inon Laura B. Ley*, kiu estas membro de la Esperanto-Klubo en Andover, Suda Anglujo, kaj iom rakontis al ni pri la Esperanto-laboro en sia hejmlandregiono.

Ĉiuj kongresanoj multe ŝatis la belegajn Kodakrom-bildojn de *S-roj G. A. Swanson* kaj *Th. Goldman* pri la Universala Esperanto-Kongreso en Malmö.

Kvankam junuloj estis pli multnombraj nunjare ol en la pasintaj kongresoj, ni honoris la pionirojn de nia movado, speciale *S-ron Joseph Leaby*, kiu estis Ĝenerala Sekretario dum preskaŭ 10 malfacilaj jaroj kaj meritas la daŭran dankon de ĉiuj membroj.

Pri aliaj okazaĵoj vi legis aŭ legos en la speciala kongresraporto sendita al ĉiuj membroj de EANA kaj en la angla-lingva parto de nia gazeto. La Kongreso estis amika kaj harmonia kaj forte esprimis la necesecon de kunlaboro kun la Centra Oficejo, de organiza disciplino, de daŭra agado por la pligrandigo kaj plibonigo de nia Asocio. La Prezidanto de EANA tial fermis la Kongreson kun averto kontraŭ disigo de niaj fortoj kaj kun alvoko al unueca agado.

KORESPONDEMULO

EKZERCADO: "Mi multfoje skribas Esperantajn leterojn *al mi*, kaj, fakte, kondukas furiozan leteran korespondon inter la dekstra mano kaj la maldekstra. Kaj kelkfoje la dekstra kaj la maldekstra fortege kaj varmege malkonsentas, kaj mi ektimas ke estos batalo! La varmega sango de la Irlandano ekdeziras komenci ribelon, kaj la Esperantisto, pacama kaj pacienca, favoras pacon. Tamen, iel mi ĉiam sukcesas konservi la pacon en la familio, kaj la Esperantisto ĉiam, ĉiam triumfas. Sed estas vibrige!!!"—*J. H. Furay*.

KANADA INFORMO

La Esperanto-Klubo de Toronto, en sia maja kunveno, havis kiel ĉef-parolanton la estron de la Kanada Sekcio de la Internacia Skolta Jamboreo. Li prezentis kinofilmojn de la kunveno ĉe Parizo. En Junio, la Torontanoj piknikis ĉe la nova hejmo de la gesinjoroj Bragg.

R. C. *Palmar*, de Manitobo, oficisto en la Amerika Kriptogram-Asocio raportas ke tiu asocio nuntempe publikigas Esperanto-kriptogramojn en sia gazeto. Ilin verkis nia nova membro, S-ro Ferraris de Nov-Jorko.

"*Dum vojaĝo en Norda Ontario*", raportis Raymond Canon, "mia amiko, S-ro Fisher, renkontis Egiptan inĝenieron kiu vojaĝis trans la kontinenton. La Egiptano komprenis iom angle, sed ne facile komprenis la konversacion. Fine, S-ro Fisher demandis al la inĝeniero ĉu li parolas Esperante. La vizaĝo de la inĝeniero eklumiĝis kaj li respondis: 'Jes, jes, certe!' S-ro Fisher poste diris al mi, ke tio sufiĉe pruvis al li, ke Esperanto estas internacie uzata."

"*Trans la Lingvobaron*" estas titolo de bonhumora sed saĝa artikolo de *Pastro R. Edis Fairbairn* en la "Journal-Argus", St. Mary's, Ont. Dum multaj semajnoj *Pastro Fairbairn* estis malsana, sed li neniam perdas sian bonhumoron. En la artikolo li rakontis pri kiel li komencis lerni Esperanton, kaj kiel li finis lerni Esperanton: "Dum mia tria jaro en la kolegio mi malsaniĝis, kaj poste mi petis permeson forlasi la studadon de la Hebrea lingvo, ĉar mi antaŭvidis, ke ĝi ne multe utilis al mi. La estro diris, kun ekbrileto en la okuloj, 'Sed kial ne forlasi la studadon de Esperanto, S-ro Fairbairn?' Momente mia kutima stulteco forlasis min, kaj mi respondis, 'Ho, mi jam faris tion, sinjoro.' 'Sed', la estro respondis, 'mi ankoraŭ vidas leterojn en Esperanto sur via tablo'. 'Kompreneble', mi emfazis, 'vi komprenu, sinjoro, mi jam lernis Esperanton, kaj nun mi nur uzas ĝin.' Tio haltigis lin, kaj mi sukcesis forĵeti la Hebrean lingvon".

ESPERANTO-KRONIKO

S-ro Paul Nylén, famkonata sveda pioniro de nia movado kaj aŭtoro de artikolo, kiun ni publikigas en la angla-lingva parto de nia gazeto, skribis al la Prezidanto de EA NA, ke li uzas numerojn de Amerika Esperantisto por propagando: "La enhavo estas tre oportuna por tia celo inter niaj svedaj edukistoj, ĉar multaj el ili nuntempe laboras fervore por la angla lingvo kiel 'mondlingvo'... Argumentoj en angla lingvo estas por ili la rimedo sole taŭga... Mi legis ĉion en via gazeto kun streĉa intereso."

Multaj usonaj kaj kanadaj ĵurnaloj atentigis en Junio pri Esperanto, raportante pri la nova aŭstra poŝtmarko honore al Esperanto (kun la verda stelo kaj la vorto "Esperanto" en la mezo). Multaj ĵurnaloj, ekz. New York Times, montris bildon de la poŝtmarko.

S-ro Mark Starr, Eduka Sekretario de la grava laborista sindikato ILGWU, Vicprezidanto de la Usona Komitato por Eduka Interŝanĝo, kaj bone konata Esperantisto, estis ĉefo de la usona delegitaro al UNESCO-Konferenco pri edukado de plenkreskuloj, en Elsinore, Danujo, fine de Junio kaj komence de Julio.

En tre multe legata libro, "Cheaper by the Dozen" (Malplikoste Dekduope), de Frank B. Gilbreth Jr. kaj Ernestine Gilbreth Carey, la aŭtoroj mencias Esperanton sur paĝo 167: "Dad's theories ranged from Esperanto which he made us study because he thought it was the answer to half the world's problems, to..." (La teorioj de nia patro iris de Esperanto, kiun li lernigis al ni, ĉar li konsideris ĝin la solvo de duono de ĉiuj mondproblemoj, al...)

D-rino Luella K. Beecher, Prezidantino de la Lima Esperanto-Societo (Ohio) kaj malavara membro de nia Subtenkomitato, skribis: "AE estas bonega kaj devus esti en ĉiuj publikaj bibliotekoj." Konsilo sekvinda! Ĉiu membro devus esti "komitato de unu" pri AE en sia biblioteko.

ESPERANTO-KRONIKO

Enketo pri Internacia Helplingvo estas la titolo de grava raporto, publikigita de Sveda Esperanto-Federacio, laŭ peto de Universala Esperanto-Asocio. Ĝi estas produkto de multjara scienca esploro, farita laŭ iniciato de IALA (International Auxiliary Language Association) de *Profesoro Pierre Bovet*, Honora Direktoro de la Instituto por Eduk-Sciencoj kaj Eks-Profesoro de Eksperimenta Pedagogio ĉe la Universitato de Ĝenevo, kaj *Henrietta Ith*, sekretariino. La ĉefaj konkludoj estas: "De teknika vidpunkto, nia enketo montrigis favora al ĝenerala instruado de Esperanto kiel mondhelplingvo... Same, de psikologia vidpunkto,... Esperanto estas vivanta helplingvo, taŭga por esti rekomendata kiel sola mondhelplingvo." Ni esperas publikigi iomete pli detalan resumon en la anglalingva parto de AE. La raporto mem estas ricevebla de EANA (prezo 65 cendoj).

En la Irlanda Legacio en Washington nun deĵoras bona Esperantisto: la Tria Sekretario, S-ro Sean O hEideain.

EANA-Atestojn pri Lernado ricevis lasttempe: Dorothy A. Hamlin, Clarence M. Christensen, Anthony Thomas, kaj Eugene K. Cahill, ĉiuj en Portland, Oregon. Ni sincere gratulas!

Vojaĝema libro estas "Esperanto: The World Interlanguage", precipe la ekstra ekzemplero de S-ino Lillian E. Fuller, en Framingham, Mass. "Ĝi nun estas ĉe inspektisto pri la instruado de modernaj lingvoj en Albany, N. Y.", ŝi informas nin. "Li estas la kvara persono, al kiu mi sendis ĝin. Mi klopodas vojaĝigi la libron de unu al alia, elektante personojn, kiuj laŭ mia opinio povus havi intereson." Imitinda ekzemplo.

Hispana Esperanto-Federacio nun ekzistas kun sekretario en Valencia (Ruzafa 7). La unuaj numeroj de ĝia "Bulteno" estis tre interesaj. Ni deziras bonan sukceson al Esperanto-laboro en Hispanujo.

ESPERANTO-KRONIKO

Radio-amatoroj tiel multnombre skribis al Geo. W. Bailey Jr. (RFD, Wilton, N. H.) post apero de lia alvoko en AE, ke li "bezonus sekretarion". Li pripensas la eblecon proponi al la tutmondaj radio-amatoroj Esperantistaj "verdstelanoj" ĉiusemajnan, eble sabate posttagmeze, kiam amatoroj povus fari novajn kontaktojn.

Membro de la katolika Benediktana Ordeno intencas fari ĝin nia bona samideano Austin Herschel, nun en St. John's Abbey. Li daŭrigas sian intereson pri Esperanto.

Profesoro Nat. Svanholm el Svedujo, kiu instruis en Upsala College, New Jersey, dum la pasintaj du jaroj, vizitis la Centran Oficejon por adiaŭi, ĉar li reiris la Svedujo. Li bone kunlaboris kiel membro de EANA.

En la sveda Esperanto-gazeto "La Espero" ni legas jenan raporteton de Filespo: "Bonan reklamon por Esperanto liveras usona samideano. Li aranĝas por la svedaj membroj de IAPK (Internacia Asocio de Poŝtmark-Kolektantoj) la usonajn unuataĝkovertojn por tre favora prezo, eĉ ne la duono de la komercistprezoj. Krome li enmetas en la kovertojn la plej novan propagandilon de la Esperanto-Asocio de Norda Ameriko. Ĝi estas malgranda anglalingva broŝuro, 'For better international understanding', kiu montras, kiel Esperanto estas uzata oficiale, komerce, instruade, science, religie kaj literature. Ne ĉiuj el la ricevantoj estas Esperantistoj, kaj ili povas per tiu filatela servo multmaniere sperti la uzeblon de Esperanto."

Nerekta atentigo pri Esperanto ofte okazas, kiam D-ro W. Solzbacher prelegas pri internaciaj problemoj. En Majo, kiam li diskutis pri la Atlanta Pakto, en dissendo de radiostacio WEVD en New York sub la aŭspicioj de la Prelegista Komitato por la Unuigitaj Nacioj, la estro de la programo prezentis lin kiel unu el la aŭtoroj de la libro "Esperanto: The World Interlanguage".

DEZIRAS KORESPONDI

Belgujo. R. Defalque, Rouge-Porte, Nivelles (Brabant); 16-j. junulo dez. kor. kun knaboj 13-16-j. pri aeronautikaj aferoj, interŝ. PM.

Ĉekoslovakujo. Miloš Urban, Palackeho 1225-17 Decin IV; 32-j. edzo, oficisto en presejo, pri ĉiuj temoj, interŝ. PM. PK, fotojn, ktp.

Finlando. Touko Mäntynen, Kymintu 60, as. 19, Helsinki P.; 13-j. knabo dez. kor. leteroj kaj il. PK kun junaj usonanoj.

Francujo. Menou André, "Les Jumelles", Ch. V. 11, Route de Ganges, Montpellier (Hérault); 41-j. lignaĵisto, dez. kor. pri ĉiuj temoj, inkl. agrikulturaj (bredado de kokinoj, ktp.)

Germanujo (Brita Zono). Kurt Götze, Mühlenstr. 6, (24b) Büdelsdorf/Rendsburg; 50-j. komercisto, dez. kor. pri komerco kaj ekonomio, ankaŭ serĉas kor. por lernantoj en kurso.

Hungarujo. Emeriko Kuti, Veszprém megye, Vaszar; 21-j. poŝt-oficisto dez. kor., interŝ. PM, il PK.

Japanujo. Šoose Minami, Maenoheta 1399, Hanaoka, Matsusaka (Mie-ken); 40-j. komercisto, Esperantisto dum 23 jaroj, dez. kor. pri ĉiuj temoj, interŝ. gazetojn, ktp.

Japanujo. Senya Yukawa, 2526 Kitagawati Koori, Osaka, Japan; 18-j. studento en alternejo, dez. kor. kun junuloj.

Japanujo. Ryosuke Yamamoto, 193 Kitatanabe cho, Higashisu-miyoshiku, Osaka, Japan; studento en komerca universitato, dez. kor.

Nederlando. F-ino C. Toos Schouten, Dalweg 5, Hilversum, Nederlando. 26-j. fraŭlino dez. kor. kun usonanoj.

THE LINGUAPHONE HOME STUDY COURSES

ORDER YOUR LINGUAPHONE FROM E.A.N.A.

You can learn *ESPERANTO*, or any of 27 other languages, by the world-renowned *Linguaphone* Ear-Eye Method. Order through E.A.N.A. for benefits to both yourself and your Central Office.

The regular list price for *Esperanto*, complete course, is \$50. Special favorable arrangements for Members, Teachers and Clubs. Also *Canadian Members* will likewise receive favorable arrangements, and pay in Canada to Canadian agency without customs duty, etc. Write to us for details of our special *Linguaphone* offers.

Esperanto, 114 W. 16th St., New York 11, N. Y.

POPULAR NOVELS IN ESPERANTO

<i>Murdo en la Orienta Ekspreso</i> , Agatha Christie, excellent & easy "thriller." Most popular of the "Epoko" series....	.50
<i>La Vidvineto</i> , J. de Alencar, love story of romantic Brazil, one of best beloved stories in South America	.40
<i>En Okcidento Nenio Nova</i> , Erich Maria Remarque, famed story "All Quiet on the Western Front," new stock, bound	2.75
<i>D-ro Dorner</i> , H. L. Egerrup, original and new novel about artificial insemination and a doctor's problems	1.85
<i>Kudlago, La Malgranda Eskimo</i> , N. Van Hichtum, 40-page story of native youth in Greenland. Easy and interesting.	.30
<i>Gösta Berling</i> , Selma Lagerlöf, the great story of Sweden's beloved author, in 2 parts, both in one de luxe volume, absolutely a "must" for every Esperantist, cloth	3.00
The same volume, also complete, but bound in paper....	2.35
<i>Sep Fratoj</i> , A. Kivi, one of Finland's greatest novels, now being acclaimed as a great event in Esperanto. Bound....	3.50
<i>La Granda Aventuro</i> , Szilagyi, several good novels in one volume. One of the "Stelo-Libro" series. Bound in bds....	2.25

SELECTED DRAMATIC WORKS

<i>La Blanka Malsano</i> , Karel Čapek, unique 3-act drama which cleverly utilizes as a theme "the great white plague" to illustrate totalitarianism in all forms, and its "cure" in democracy as we know it in the "West." This great drama of the pre-war Czech author is really excellent. And it is printed and bound most beautifully. Cloth.....	1.50
<i>Pasko (Easter)</i> , August Strindberg, famed Swedish drama in three acts. Excellent Esperanto translation. Paper.....	.60

NEW DANISH BOOK JUST RECEIVED

<i>Faktoj pri Danlando</i> , of the international series "Kiu-Kio-Kie." It is Denmark's equivalent of our "World Almanac," printed in Esperanto by the great newspaper <i>Politiken</i> . It is a remarkable encyclopedic booklet of 64 pages, on everyone-everything-everywhere of any importance to Denmark. Profusely illustrated, color plates and maps, and strictly up-to-date. An important contribution to the Esperanto movement. Use it in your promotion kit	.75
---	-----

Note, that when you buy books from *American Esperantist*, all profits are used to give you a better magazine and a better Central Office for E.A.N.A.

IMPORTANT BOOKS FROM BRAZIL

Official Publications of the Government

Books of great value to our movement, not only for high quality as Esperanto literature but also because they are published by official departments of the Brazil Government. These two quite different volumes serve as irrefutable answers to the question: "Do important organizations and governments use Esperanto?" They should be in every Esperantist's library.

"Tipoj kaj Aspektoj de Brazilo"

Entirely in Esperanto. Selections of articles published by the official Brazilian National Council of Geography. Beautiful volume on the life, customs, and country of Brazil (the Amazon, jungles, gauchos, natives, wondrous plants, diamond-hunters, etc.) Richly illustrated with 37 large full-page art engravings, suitable for exhibit or framing. Best coated paper, 152 pp, large format 7" x 10½". We have been notified of recent price rise, but while present stocks last you may choose as follows: Art-card covers \$2.50; card panels over leatherette \$3.25; leatherette stamped in gold \$4.00 postpaid.

"Statistika Resumo pri Brazilo"

All material in 3 languages: English, Portuguese, and Esperanto. A large and impressive book of Brazil statistics with full indices, by the official Institute of Geography and Statistics. Physiography, demography, economy, social welfare, culture, administration (with divisions in great detail). The full listing of terms in all fields, makes it a real contribution to Esperanto terminology (with English and Portuguese equivalents). A purely statistical and scientific production, with preface, indices and chart. 267 pp (nearly an inch thick), large format 7¼" x 10½", bound in strong flexible card covers. While they last, \$3.00 postpaid.

Esperanto, 114 W. 16th St., New York 11, N. Y.